

13.9.1983

ΜΑΞΕΤΕΣ

ΣΣΣ

Χαιρετισμός πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου

Σήμερα είσαστε συγκεντρωμένοι για να συζητήσετε το σχέδιο νόμου για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και να προτείνετε στην κυβέρνηση τις τροποποιήσεις που θεωρείτε αναγκαίες, ώστε ο νέος νόμος να ανταποκριθεί πληρέστερα στις επιδιώξεις του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος της χώρας.

Χαιρετίζω τη Συνέλευση αυτή με ιδιαίτερη χαρά, γιατί πιστεύω ότι η συζήτηση του νόμου σ'ένα τόσο μεγάλο κύκλο θα βοηθήσει σημαντικά, τόσο τη βελτίωση του όσο και τη κατανόηση των προβλημάτων που επιδιώκει να λύσει. Στη συζήτηση σας θέλω να συμβάλω τονίζοντας μερικές πλευρές που θεωρώ ουσιώδεις. Τούτο όχι για να προκαταβάλω ή για να προκαλέσω αποφάσεις, αλλά για να σας κατατοπίσω για τις επιδιώξεις μας.

Χαιρετίζω τη Συνέλευση, γιατί η Συνέλευση τούτη και η εργασία που προηγήθηκε δείχνει μια σημαντική αλλαγή στην ποιότητα του διαλόγου ανάμεσα στην κυβέρνηση και τους ενδιαφερόμενους.

Ο νέος νόμος θα είναι αποτέλεσμα κοινής προσπάθειας και όχι άνωθεν επιταγής.

Εμείς πιστεύουμε, ότι η αναμόρφωση της γεωργίας μας πρέπει να στηριχθεί στη συνεταιρισμένη αγροτική οικογενειακή εκμετάλλευση. Τούτο σημαίνει ότι στην επιδίωξή μας να αναμορφώσουμε τις δομές, τον τρόπο οργάνωσης της γεωργίας θέλουμε να προωθήσουμε και να στηριχθούμε:

- α) Πρώτα απ'όλα στην αγροτική εκμετάλλευση στην οποία απασχολείται μια οικογένεια κατά κύριο λόγο με την αγροτική παραγωγή. Η εκμετάλλευση αυτή πρέπει να εξασφαλίζει την κάλυψη των εξόδων του αγρότη, ικανοποιητική απόδοση του επενδυμένου κεφαλαίου και εισόδημα αντίστοιχο με το εισόδημα που πραγματοποιείται στους άλλους τομείς της οικονομίας. Η εκμετάλλευση πρέπει επίσης να εξασφαλίζει προϊόντα τα οποία από άποψη κόστους και

ποιότητας είναι ανταγωνιστικά και δεν απαιτούν τη στήριξη του κοινωνικού συνόλου για τη διάθεσή τους.

Η σύντομη αυτή περιγραφή υποδηλώνει, ότι δεν ασπαζόμαστε το σχήμα μιάς επιχειρηματικής γεωργίας, όπου ο αγρότης πρέπει να είναι πρώτα απ'όλα επιχειρηματίας και να επενδύσει κεφάλαια σε τέτοιο ύψος είτε για την αύξηση της καλλιεργήσιμης έκτασης ή για το μηχανικό εξοπλισμό ή και για τη βελτίωση της τεχνολογίας, ώστε η επιτυχία του να μην οφείλεται στην προσωπική του εργασία, φροντίδα, συμβολή αλλά σχεδόν αποκλειστικά στην κεφαλαιουχική επένδυση.

Η οικογενειακή αγροτική εκμετάλλευση όπως την επιδιώκουμε δεν μπορεί να έχει μέλλον - λόγω του μικρού μεγέθους της εκμετάλλευσης και του περιορισμένου των διαθεσίμων κεφαλαίων παρά μόνο όταν συνεταιρισθεί με τις υπόλοιπες εκμεταλλεύσεις. Η εθελοντική συνένωση στην επιδίωξη κοινών στόχων μπορεί να περιορίσει τα υφιστάμενα μειονεκτήματα και να προσπορίσει στην εκμετάλλευση πρόσθετα έσοδα τόσο από τη κοινή αντιμετώπιση προβλημάτων όπως την αγορά εφοδίων όσο και από την κοινή αξιοποίηση του προϊόντος στην εμπορία και τη μεταποίηση. Ο συνεταιρισμός είναι το μέσο εκείνο που μπορεί και πρέπει να μετατρέψει την οικογενειακή εκμετάλλευση σε βιώσιμη, αποδοτική και ανταγωνιστική οικονομική μονάδα. Γι'αυτό και η πιο σημαντική φροντίδα μας είναι η ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος.

Εμείς πιστεύουμε στο συνεταιρισμό πέρα από τους οικονομικούς λόγους που ανέφερα και για έναν ευρύτερο πολιτικό.

Η ανάπτυξη της κοινωνίας μας πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσα από σχήματα συλλογικής συνεργασίας που περιορίζουν καί κατά το δυνατόν αποκλείουν την εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο, την ιδιοποίηση από ιδιώτες του πλεονάσματος που παράγεται χάρη στη συμβολή και προσπάθεια του κοινωνικού συνόλου, την αλλοτρίωση και καταπίεση του ατόμου. Ο συνεταιρισμός είναι ένα σχήμα οικονομικής συνεργασίας που επιτρέπει την αυτοδιαχείριση, την κοινή εκμετάλλευση ή αξιοποίηση παραγωγικών μέσων, τη διανομή της δημιουρ-

γούμενης αξίας σε ένα ευρύτερο αριθμό παραγωγών, τη συνεργασία μεταξύ των παραγωγών, την κοινή και αλληλέγγυα αντιμετώπιση των προβλημάτων. Ο συνεταιρισμός είναι ένα μέσο για το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας.

Ο συνεταιρισμός απέτυχε στον στόχο αυτό μέχρι σήμερα.

Οι λόγοι της αποτυχίας είναι πολλοί.

Ο πρώτος λόγος θα έλεγα είναι, ότι παρά τις προθέσεις όλων εκείνων που δημιούργησαν το συνεταιριστικό κίνημα στην Ελλάδα το συνεταιριστικό κίνημα εργάστηκε σ' ένα πλαίσιο ιδεολογικό και οικονομικό που το έβλεπε σαν οργάνωση αλληλεγγύης. Ο συνεταιρισμός και οι συνεταιριστικές οργανώσεις υπήρχαν όχι για να αναλάβουν να οργανώσουν την παραγωγή, εμπορία και μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων για ν' αποτελέσουν μ' άλλα λόγια τη ραχοκοικαλιά πάνω στην οποία θα στηριζόταν η προσπάθεια των αγροτών να διοργανώσουν αυτοδιαχειριζόμενοι τον δικό τους τομέα ζωής και ευθύνης. Υπήρχαν αντίθετα για να βελτιώσουν και να διορθώσουν τις όποιες δυσάρεστες επιπτώσεις είχε η οργάνωση του αγροτικού τομέα με βάση τις αρχές της ελεύθερης ανάπτυξης επιχειρηματικής πρωτοβουλίας από κεφαλαιούχους. Μοχλός ανάπτυξης ήταν ο ιδιώτης κεφαλαιούχος. Ο συνεταιρισμός ήταν, το δεκανίκι για να στηριχθεί η αγροτική οικονομία και ο αγρότης όπου οι κεφαλαιούχοι δεν εξασφάλιζαν μια ανεκτή τάξη πραγμάτων. Τα αποτελέσματα είναι γνωστά οι στρατιές των μεσαζόντων που μεσολαβούν μεταξύ του παραγωγού και του καταναλωτή των αγροτικών προϊόντων, η έλλειψη ανταγωνιστικότητας των περισσότερων προϊόντων μας, η ουσιαστική εξάρτηση της αγροτικής οικονομίας από το ξένο καί ντόπιο κεφάλαιο σχετικά με τα γεωργικά εφόδια και τα μέσα αγροτικής παραγωγής, έλλειψη σοβαρού προγραμματισμού ανάπτυξης της αγροτικής οικονομίας καί κύρια η οικονομική καχεξία των συνεταιριστικών οργανώσεων, είχαν σαν αποτέλεσμα την μειονεκτική κοινωνική θέση του αγρότη.

Εμείς θέλουμε να βγάλουμε το συνεταιρισμό από το ρόλο του κομπάρσου, του βοηθού, του αναγκαστικού διαχειριστή επιχειρήσεων χωρίς

μέλλον. Εμείς θέλουμε να τον κάνουμε πρωτεργάτη και πρωταγωνιστή της αγροτικής ανάπτυξης.

Κάτω από τις προϋποθέσεις που ανέφερα δεν είναι περίεργο ότι το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα παρουσιάστηκε αδύναμο να παρέμβει αποτελεσματικά για την προστασία του έλληνα αγρότη, από τις συνέπειες των προβλημάτων της ελληνικής Γεωργίας.

Στο Συνεταιριστικό Κίνημα υπάρχει πολυδιάσπαση.

Σε κάθε νομό δρούν περισσότερες από μία ενώσεις και σε χίλιες πεντακόσιες (1.500) περίπου κοινότητες λειτουργούν περισσότεροι από ένας αγροτικοί συνεταιρισμοί.

Η μεγάλη πλειοψηφία των συν/σμών και Ενώσεων Αγροτικών Συν/σμών δεν αποτελούν ακόμη βιώσιμες οικονομικά μονάδες. Τις περισσότερες φορές δρούν ανταγωνιστικά μεταξύ τους (αναφέρομαι στον κακώς εννοούμενο ανταγωνισμό) και δεν έχουν κατορθώσει να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα, τα οποία έχει να επιδείξει η οργάνωση των αγροτών σε συν/σμούς σ'όλο τον κόσμο.

Εκτός από τους συν/σμούς και τις ενώσεις υπάρχουν οι κεντρικές ενώσεις, το μωσαϊκό των κοινοπραξιών (τυπικών και άτυπων) και περίπου ειατό "συνεταιριστικές" εταιρίες. Σ'όλα αυτά πρέπει να προστεθούν η ανυπαρξία επαγγελματικής επιμόρφωσης και συνεταιριστικής εκπαίδευσης των αγροτών, καθώς επίσης και οι - μέχρι πριν δύο περίπου χρόνια - ολέθριες για το συν/κό κίνημα επεμβάσεις του Κράτους και της Α.Τ.Ε.

Όπως είναι γνωστό σήμερα στην Ελλάδα λειτουργούν περίπου 7.000 Αγροτικοί Συν/σμοί, από τους οποίους το 75% είναι, κύρια, πιστωτικοί, παίζουν δηλαδή το ρόλο του ενδιάμεσου μεταξύ του αγρότη - μέλους τους και της Α.Τ.Ε., προκειμένου ο αγρότης να εξασφαλίσει ένα δάνειο. Οι υπόλοιποι Συν/σμοί μπορούν να χαρακτηρισθούν ως παραγωγικοί, με την έννοια ότι κατέχουν κάποιες εγκαταστάσεις και κάποια μηχανήματα για την επεξεργασία του προϊόντος των μελών τους.

Η μέχρι πρό τινος εικόνα του Αγροτικού Συν/κού Κινήματος ήταν σχεδόν απογοητευτική. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις δεν κατάφεραν να δημιουργήσουν ούτε στα μέλη τους την εντύπωση ότι μπορούν να βοηθήσουν στην επίλυση των προβλημάτων της Ελληνικής Γεωργίας και της αγροτικής τάξης.

Το νομοσχέδιό μας έχει ένα κύριο στόχο η δημιουργία οικονομικά βιώσιμων συνεταιριστικών μονάδων.

Η οικονομική βιοσιμότητα έχει δύο διαστάσεις: πρώτον σημαίνει να μπορεί ο συν/σμός να διαθέτει τα προϊόντα του στην διεθνή ή τοπική αγορά σε ανταγωνιστικές τιμές. Το τελευταίο σημαίνει απλά για την ίδια ποιότητα προϊόντος και τις ίδιες προδιαγραφές, ο συν/σμός να έχει χαμηλότερο κόστος παραγωγής σε σύγκριση με εισαγωγείς ή άλλους παραγωγούς. Δεύτερο, σημαίνει ότι ο συν/σμός πρέπει να στοχεύει σε οικονομική αυτοδυναμία και ανεξαρτησία από επιδοτήσεις, φορολογικές απαλλαγές ή καλύψεις ελλειμμάτων από το κράτος. Βέβαια, στο ξεκίνημα του είναι σίγουρο ότι απαιτούνται ενισχύσεις για επενδύσεις σε εγκαταστάσεις. Όμως, μιλάμε για την επιχειρηματική του ζωή αφού ξεκινήσει τη δραστηριότητά του.

Για να επιτευχθεί οικονομική βιοσιμότητα χρειάζεται ο συν/σμός να είναι σε μέγεθος τέτοιο και να μπορεί να εκμεταλλευτεί τις οικονομίες κλίμακος. Το τελευταίο συνδέεται με την χρησιμοποίηση σύγχρονης και κατάλληλης τεχνολογίας. Ο συν/σμός θα πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζεται στις συνθήκες και απαιτήσεις της αγοράς. Το τελευταίο μπορεί να απαιτεί προσαρμογή στις ποικιλίες, έρευνα αγοράς ή σύγχρονες μεθόδους οργάνωσης, διοίκησης και επιχειρηματικού προγραμματισμού.

Συν/σμός χρειάζεται κεφάλαια - Συνεταιριστική Μερίδα

Ο συνεταιρισμός είναι συνεταιρισμός προσώπων και όχι "ένωση καπιταλιστών" με διαφορετική δύναμη καί λόγο. Η ταύτιση στο ίδιο πρόσωπο του εργαζόμενου, του ιδιοκτήτη μέσω παραγωγής και του χειριστή διαφοροποιεί τον συν/σμό από την ιδιωτική καπιταλιστική

επιχείρηση όπου η συνεισφορά σε κεφάλαια είναι το αποφασιστικό μέτρο για τη συμμετοχή στις αποφάσεις και στη διανομή του κέρδους.

Σήμερα κάτω από τις υπάρχουσες συνθήκες παραγωγής υπάρχει ανισότητα ευκαιριών στις συναλλαγές για τους μικρούς και μεγάλους παραγωγούς που μεταφράζεται σε ανισότητα εισοδήματος. Οι μεγαλοπαραγωγοί είναι πιο οργανωμένοι, διαθέτουν ανώτατα τεχνολογικά μέσα και όγκο παραγωγής και είναι σε θέση να αγοράζουν και να πωλούν με καλλίτερους όρους. Ο συν/σμός θα πρέπει να εξασφαλίσει ίση μεταχείριση για όλους τους συνεταίρους και να ξεπεράσει τις οποιεσδήποτε αντιθέσεις θα δημιουργηθούν. Ο πιο απλός τρόπος προς τη σωστή κατεύθυνση είναι να εκπροσωπούνται στο συνεταιρισμό οι αγρότες όχι με το ύψος των περιουσιακών τους στοιχείων αλλά σαν άτομα. Ένας αγρότης = μία ψήφος είναι η αρχή που καθιερώνει το νομοσχέδιο.

Οι αγρότες θα πρέπει να πεισθούν ότι ο συν/σμός εξυπηρετεί τα συμφέροντα τους σήμερα και στο μέλλον, για να συμμετάσχουν ελεύθερα. Ο συν/σμός δεν θα μπορέσει να επιβιώσει με καταναγκαστικό χαρακτήρα. Η πείρα δείχνει ότι όπου υπήρξαν καταναγκαστικοί συνεταιρισμοί τα αποτελέσματα ήταν φτωχά.

Στο κείμενο του σχεδίου δεν αναφέρεται η έννοια του αγροτοβιομηχανικού συνεταιρισμού. Πολλοί έσπευσαν γιατί δεν προσέχουν την ουσία να συμπεράνουν ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. εγκαταλείπει τον αγροτοβιομηχανικό συνεταιρισμό ως πρότυπο οργάνωσης. Αν διάβαζαν το σχέδιο νόμου θα απογοητεύονταν. Στο σχέδιο νόμου υπάρχουν όλες οι ρυθμίσεις που θα επιτρέψουν στους σημερινούς συνεταιρισμούς να αναπτυχθούν σε αγροτοβιομηχανικούς συνεταιρισμούς, εφ'όσον το θελήσουν και υπάρχουν και οι άλλες οικονομικές προϋποθέσεις. Το σχήμα του συνεταιρισμού που προβλέπει ο νόμος επιτρέπει την σύνδεση της αγροτικής παραγωγής με τη μεταποίηση και την εμπορία ώστε ο συνεταιρισμός να επεξεργάζεται και να πωλεί τα προϊόντα που παράγουν τα μέλη του. Επιτρέπει επίσης στο συνεταιρισμό την ανάπτυξη δευτερευουσών οικονομικών δραστηριοτήτων που θα εξασφαλίζουν στους αγρότες απασχόληση και εκτός του χρόνου συγκομιδής

και επεξεργασίας του προϊόντος. Ο νόμος δεν καθιερώνει ειδικές ρυθμίσεις για τον αγροτοβιομηχανικό συνεταιρισμό, γιατί πιστεύουμε ότι οι συνεταιρισμοί στο δημιουργούμενο πλαίσιο, που τους παρέχει όλες τις δυνατότητες όπως προανέφερα, θα πρέπει να είναι ελεύθεροι να δημιουργήσουν τις μορφές δραστηριότητας που κρίνουν σκόπιμες, χωρίς καταναγκασμούς.

Υπάρχουν χώρες όπου το συνεταιριστικό κίνημα διαμόρφωσε ελεύθερα τη δομή του.

Αυτός είναι ο καλύτερος δρόμος. Στη χώρα μας η μέχρι τώρα εξέλιξη έχει δημιουργήσει μιá απaráδεκτη κατάσταση πολυδιάσπασης, σύγχισης, ένα μωσαϊκό ρυθμίσεων στο οποίο λείπει οποιαδήποτε κατευθυντήρια γραμμή. Γι' αυτό και το σχέδιο νόμου προσπαθεί να καθιερώσει μιá ενιαία δομή.

Ένας Γενικός Αγροτικός Συνεταιρισμός σε κάθε μικρή περιφέρεια που να περιλαμβάνει έναν ή καί περισσότερους δήμους και κοινότητες.

Μία μόνον Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών σε κάθε νομό. Ωρισμένα προβλήματα που πιθανόν να υπάρξουν από την συγχώνευση μη βιωσίμων ενώσεων με άλλες βιώσιμες θα αντιμετωπισθούν, σύμφωνα με τις προτάσεις των ενδιαφερομένων φορέων.

Μία Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση σε επίπεδο επικράτειας για κάθε κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν.

Οι Συνεταιριστικοί Οργανισμοί

διάρθρωση όμοια με της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕΣ, συνιστώνται για να επιβοηθήσουν το έργο και να συντονίσουν τις δραστηριότητες των Αγρ. Συνεταιριστικών οργανώσεων σε τομείς, οι οποίοι άν και είναι απόλυτα απαραίτητοι για την ολοκλήρωση του Αγροτικού Συνεταιριστικού Κινήματος δεν μπορούν, στις σημερινές συνθήκες, να ασκηθούν από τις ήδη λειτουργούσες Αγρ. Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

Το σχήμα αυτό που προβλέπει ο νόμος είναι απλό σε σχέση με το υφιστάμενο καθεστώς. Θέλω να υπενθυμίσω ότι με στοιχεία του 1981 υπήρχαν 107 Ενώσεις πολλαπλών δραστηριοτήτων αλλά επί πλέον άλλες

22 ειδικές ενώσεις 4 ενώσεις ειδικής νομοθεσίας, 4 κοινοπραξίες ενώσεων, 11 κεντρικές ενώσεις, 7 κοινοπραξίες γεωργικών συνεταιρισμών, 72 εταιρείες του εμπορικού δικαίου, 10 κοινοπραξίες του ν.δ. 8374/58 συν/κών οργανώσεων και Α.Τ.Ε. καί 17 άτυπες κοινοπραξίες-συνεργασίες συν/κών οργανώσεων, αμιγείς ή με την ΑΤΕ ή με τρίτους. Όσοι ισχυρίζονται ότι εμείς δημιουργούμε νέα και πολύπλοκα σχήματα απλά παραπλανούν τον κόσμο.

Η Δομή του Αγροτικού Συνεταιριστικού Κινήματος ολοκληρώνεται με την ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕΣ., η οποία εκπροσωπεί τό κίνημα, συντονίζει και επιβοηθεί το έργο των οργανώσεων-μελών της.

Με το νομοσχέδιο καταβάλλεται προσπάθεια να πάψει ο μέχρι την εξόντωση ανταγωνισμός των Συνεταιριστικών Οργανώσεων τόσο μεταξύ τους, όσο καί μεταξύ αυτών και των "Συνεταιριστικών" εταιρειών.

Όποια δραστηριότητα μπορεί καί πρέπει να ασκήσει ο Πρωτοβάθμιος Αγροτικός Συνεταιρισμός δεν θα επιτρέπεται να την ασκεί η Ένωση καί όποια εργασία επιτρέπεται και μπορεί να κάνει η Ένωση, δεν θα επιτρέπεται να την κάνει η Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση. Ο ίδιος διαχωρισμός δραστηριοτήτων επιχειρείται και μεταξύ των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και των Συνεταιριστικών Οργανισμών.

Καταβάλλεται προσπάθεια ώστε, οι κάθε μορφής εταιρείες που είναι δυνατόν να σχηματισθούν από τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις να μη δρουν ανταγωνιστικά προς το Συνεταιριστικό κίνημα. Το αντικείμενο για την εκπλήρωση του οποίου ιδρύεται η εταιρία δεν εμπίπτει στις δραστηριότητες Αγροτικής Συνεταιριστικής Οργάνωσης ή Συνεταιριστικού Οργανισμού. Καί όταν ακόμη ιδρυθεί μιά εταιρία λαμβάνονται μέτρα για τον απόλυτο, πλήρη καί διαρκή έλεγχό της από το Συνεταιριστικό Κίνημα.

Οι ειδικές συνελεύσεις που συγκροτούνται και λειτουργούν από μέλη καί μέσα στα πλαίσια Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων είναι θεσμός που σκοπεύει να εξυπηρετήσει τις ιδιαιτερότητες του Έλληνα αγρότη, ο οποίος ασχολείται συγχρόνως με διάφορους κλάδους παραγωγής ή βασικά προϊόντα.

Οι ειδικές συνελεύσεις διευκολύνουν την σύγκληση απόψεων μεταξύ των αγροτών - μελών του συνεταιρισμού και την ενοποίηση των μικροαντιθέσεων, που όταν δεν συνθέτονται λειτουργούν διαλυτικά για τον συνεταιρισμό.

Στο νομοσχέδιο αναφέρεται με σαφήνεια ότι η Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση με τις δραστηριότητες της καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των Αγροτικών προϊόντων, της παραγωγής και προμήθειας γεωργικών Εφοδίων, καθώς επίσης και της κατασκευής καί προμήθειας των μέσων αγροτικής παραγωγής.

Με την παραπάνω ρύθμιση επιδιώκεται να τεθούν τα πλαίσια για την ίδρυση, λειτουργία και ανάπτυξη των Αγροτοβιομηχανικών συνεταιρισμών.

Άμεσα συνδεδεμένες με το πρόβλημα διατάξεις είναι οι αναφερόμενες στους Συνεταιριστικούς Οργανισμούς.

Όπως είναι γνωστό τα μηχανικά μέσα της αγροτικής παραγωγής δεν χρησιμοποιούνται πολλές φορές, παραγωγικά.

Κύρια αιτία αυτής της κατάστασης αποτελεί το γεγονός ότι το κράτος δεν επιδοτούσε την απόκτηση των μέσων αυτών από τους αγροτικούς συν/σμούς, αλλά από μεμονωμένους αγρότες.

Από την άλλη μεριά, τα μέσα αυτά είναι σχεδόν στο σύνολό τους εισαγόμενα καί μάλιστα ο τρόπος εισαγωγής τους αυξάνει το κόστος τους δυσανάλογα. Οι μεν ιδιώτες εισαγωγείς λειτουργούν "ολιγοπωλιακά", οι δε αγρότες αγοράζουν τα εισαγόμενα, χωρίς σοβαρή διαπραγματευτική ικανότητα.

Ο ίδιος περίπου μηχανισμός με τα ίδια ακριβώς αποτελέσματα λειτουργεί και προκειμένου για τα λιπάσματα και φυτοφάρμακα.

Η ίδρυση των Συνεταιριστικών Οργανισμών Εφοδιασμού Πρωτογενούς και Δευτερογενούς Αγρ. Παραγωγής, Λιπασμάτων και Φυτοφαρμάκων θεσμοθετείται για να βοηθήσει στην επίλυση των οξυτάτων πράγματι προβλημάτων που προαναφέρθηκαν.

Ένα άλλο μεγάλο θέμα που αντιμετωπίζεται από το νομοσχέδιο είναι η αποδοτικότητα της εκμετάλλευσης λόγω του μικρού και περιορισμένου κλήρου.

Πράγματι, δίνεται η δυνατότητα σε όσα μέλη του Αγροτικού Συν/σμού επιθυμούν να συστήσουν μεταξύ τους ομάδα κοινής εκμετάλλευσης, να ενώσουν τη γή τους και τα κινητά μέσα αγροτικής παραγωγής, χωρίς να χάσουν την κυριότητα, και να ελαχιστοποιήσουν κατά το δυνατόν το κόστος παραγωγής.

Το ίδιο στόχο σκοπεύει και η ρύθμιση του νομοσχεδίου που αναφέρεται στην κοινή χρήση περιουσιακών στοιχείων των μελών.

Με το σχέδιο νόμου γίνεται η αρχή για την συγκέντρωση της καλλιεργήσιμης γης στα χέρια όσων πραγματικά την καλλιεργούν.

Ο Συνεταιριστικός Οργανισμός Αγοράς και Αναδιανομής Αγροτικής γης έχει σαν κύριο σκοπό την αγορά καλλιεργήσιμων εκτάσεων από ιδιοκτήτες που δεν ασκούν το αγροτικό επάγγελμα, την παραχώρηση της χρήσης των εκτάσεων αυτών σε Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, καθώς επίσης και τον συντονισμό των ενεργειών για κάθε παραχώρηση της χρήσης των Δημοσίων και Δημοτικών Κτημάτων καί κάθε ανεκμετάλλευτης καλλιεργήσιμης έκτασης σε Αγροτικούς Συνεταιρισμούς.

Είναι γνωστό ότι το ποσό που πληρώνει ο τελικός καταναλωτής για την αγορά αγροτικών προϊόντων είναι πολλαπλάσιο από αυτό που ο παραγωγός εισπράττει. Αυτό οφείλεται κύρια στις δομές και στον τρόπο διακίνησης καί εμπορίας του προϊόντος.

Το νομοσχέδιο περιέχει ρυθμίσεις που φιλοδοξούν να βοηθήσουν στην λύση του μεγάλου αυτού προβλήματος.

Όλα τα προϊόντα που παράγουν τα μέλη πρέπει να διακινούνται από τον συνεταιρισμό.

Ο κάθε συνεταίρος υποχρεούται να παραδίδει την παραγωγή του στον συν/σμό για εμπορία και μεταποίηση, κάτω από όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από το καταστατικό και εξειδικεύονται με αποφάσεις της γενικής συνέλευσης.

Μ' αυτόν τον τρόπο οι παραγωγοί- συνεταίροι ισχυροποιούν τη διαπραγματευτική τους δύναμη απέναντι στον έμπορο.

Πρέπει να γίνει απόλυτα κατανοητό.

Όσο αναπτύσσονται οι συνεταιρισμοί, τόσο περισσότερο αχρηστεύονται οι μεσάζοντες.

Ο Συνεταιρισμός από την μεριά του υποχρεούται να διακινεί και να εμπορεύεται τα προϊόντα του μέσα στα πλαίσια εμπορίας που τίθενται από την αντίστοιχη με το προϊόν Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση.

Τα αγροτικά μας προϊόντα για να είναι ανταγωνιστικά θα πρέπει να ανταποκρίνονται σε καθορισμένες προδιαγραφές ποιότητας και συσκευασίας.

Οι λεπτομερείς κανόνες σύμφωνα με τους οποίους πρέπει να διεξάγεται η εμπορία του προϊόντος, καθορίζονται από αντίστοιχη με το προϊόν Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση.

Με τις διατάξεις του νομοσχεδίου εξασφαλίζεται η δημοκρατική λειτουργία των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων καί η ισότιμη συμμετοχή των αγροτών στην Διοίκηση των συνεταιρισμών καί στην διαχείριση των υποθέσεών του.

Κάθε αγρότης-μέλος του συνεταιρισμού έχει μία μόνο ψήφο και δικαιούται να έχει μία μόνο συνεταιριστική μερίδα.

Η Διοίκηση του συνεταιρισμού και οι αντιπρόσωποι για τις συνεταιριστικές οργανώσεις ανωτέρου βαθμού εκλέγονται με σύστημα απλής αναλογικής έτσι, που και ο κατακερματισμός του συνεταιριστικού κινήματος να αποφεύγεται και όλες οι τάσεις να εκπροσωπούνται στα όργανα διοίκησης των οργανώσεων.

Οι αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης είναι τέτοιες, ώστε να εξασφαλίζεται η ενεργός συμμετοχή των συνεταίρων σε όλες τις ουσιαστικές αποφάσεις του συνεταιρισμού. Η ενεργός συμμετοχή των συνεταίρων δεν θα πρέπει να αφαιρεί από το Δ.Σ. του Συνεταιρισμού την ευελιξία και την ταχύτητα ενέργειας στην λήψη και εκτέλεση των αναγκαίων, κάθε φορά, αποφάσεων.

Η πιο καθοριστική ρύθμιση για την νομοθετική θεσμοθέτηση της ανεξαρτησίας των συνεταιριστικών οργανώσεων και ένα γενναίο βήμα στην πορεία για την αυτοδιαχείριση τους, αποτελεί η πλήρης κατάργηση της κρατικής εποπτείας-κηδεμονίας, που ασκείται σήμερα στις συνεταιριστικές οργανώσεις από την Α.Τ.Ε.

Η εποπτεία και ο έλεγχος επάνω στην Διοίκηση του Αγροτικού Συνεταιρισμού και στην διαχείριση των υποθέσεων του ασκείται από το εποπτικό συμβούλιο, που εκλέγεται μεταξύ των συνεταίρων.

Για την υποβοήθηση του έργου των εποπτικών συμβουλίων οργανώνεται ειδικό Σώμα Ελεγκτών Συν/σμών από την ΠΑΣΕΓΕΣ. Οι ελεγκτές διενεργούν έλεγχο μόνο μετά από πρόσκληση του Διοικητικού Συμβουλίου, του εποπτικού Συμβουλίου, της Γενικής Συνέλευσης ή του ενός πέμπτου των συνεταίρων. Με τον τρόπο αυτόν οι ελεγκτές δεν έχουν την δυνατότητα να επηρεάζουν τους συνεταίρου στην άσκηση των δραστηριοτήτων τους και να τους πιέζουν στη λήψη της μιας ή της άλλης απόφασης.

Όπως προανέφερα, όχι μόνον η νομοθεσία αλλά και η πρακτική του παρελθόντος επεδίωξε και επέτυχε την πολυδιάσπαση των συνεταιριστικών οργανώσεων με αποτέλεσμα την αδυναμία παρέμβασης από το Συνεταιριστικό κίνημα και την βαθμιαία υποκατάστασή του από ιδιώτες ή από τις λεγόμενες "συνεταιριστικές" εταιρίες.

Αν και ο συνεταιρισμός είναι οικονομικοκοινωνική μονάδα εντελώς διαφορετική από την εταιρία, οι διοικούντες το συνεταιριστικό κίνημα στο παρελθόν είχαν σκόπιμα ταυτίσει τις δύο έννοιες. Το αποτέλεσμα είναι καταφανέστατο και βέβαια απογοητευτικό. Το συνεταιριστικό κίνημα "αποχυμοποιήθηκε" και ήταν αδύνατο να ανταγωνισθεί το ιδιωτικό κεφάλαιο.

Όλα τα παραπάνω αναφέρονται, γιατί ο νέος νόμος για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς δεν πρόκειται να εφαρμοσθεί ως "αρχή εκ του μηδενός", αλλά, θα προσπαθήσει να κτίσει ισχυρό συνεταιριστικό κίνημα επάνω σε ερείπια. Οι ήδη λειτουργούντες Συνεταιρισμοί όλων των βαθμών πρέπει να κατανοήσουν ότι από αυτούς εξαρτάται η επιτυχία του στόχου του νομοσχεδίου, που είναι η ανάπτυξη των Αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και η δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων, που θα δικαιώσουν το όραμα για την συνεταιριστικοποίηση της Αγροτικής Οικονομίας.

Οι Συνεταιριστικές οργανώσεις πρέπει να πάρουν τέτοιες πρωτοβουλίες, ώστε να επιτευχθεί η συγκέντρωση όλων των μικρών και αδύνατων οικονομικών μονάδων (εταιριών, κοινοπραξιών και Κεντρικών

Ενώσεων) κάτω από την διοίκηση των δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Ενώσεων και Κεντρικών Κλαδικών Συν/κών Ενώσεων) έτσι που να ελαχιστοποιηθούν οι δυνατότητες του κακώς εννοούμενου ανταγωνισμού μεταξύ τους, να ολοκληρωθεί δε το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα μέσα από βιώσιμες οικονομικές Συνεταιριστικές οργανώσεις.

Ο νόμος από μόνος του και οι διαδικασίες, τις οποίες προβλέπει δεν μπορούν να λύσουν όλα τα προβλήματα του συνεταιριστικού κινήματος. Χρειάζεται και προσπάθεια σε τομείς όπου μιά νομοθετική ρύθμιση ελάχιστα μπορεί να προσφέρει. Θα αναφέρω μερικά παραδείγματα. Η έλλειψη πληροφόρησης (ή η παροχή διαστρεβλωμένης πληροφόρησης) με το σημερινό επίπεδο συνεταιριστικής παιδείας και μόρφωσης των αγροτών αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα ανάπτυξης των. Σήμερα είναι γεγονός ότι συνεταιρισμένοι αγρότες αλλά και εκλεγμένες Διοικήσεις συν/σμών δεν έχουν πλήρη πληροφόρηση σε θέματα όπως; επενδυτικά κίνητρα, κατεύθυνση της Αγροτικής μας Πολιτικής, θέματα ΕΟΚ, Δάνεια Α.Τ.Ε. κλπ. Είναι λοιπόν επιβεβλημένο η οργάνωση πλατειάς συνεταιριστικής πληροφόρησης και ενημέρωσης με τη χρησιμοποίηση των μαζικών μέσων ενημέρωσης.

Μέχρι σήμερα με τη διαστρεβλωμένη ανάπτυξη των συνεταιρισμών δεν δημιουργήθηκαν (α) τα απαραίτητα επαγγελματικά συνεταιριστικά στελέχη (υπάλληλοι συνεταιρισμών) που θα έδιναν μιά δυναμική ανάπτυξη σε πρακτικά θέματα των συνεταιρισμών και (β) τα συνεταιριστικά αγροτικά στελέχη που θα καθοδηγήσουν τις ευρύτερες μάζες των αγροτών στην προσπάθεια ανάπτυξης των συν/σμών.

Σήμερα, ακόμα, ένα τέτοιο κομμάτι των προοδευτικών αγροτών δεν έχει αναπτύξει ένα τέτοιο επίπεδο συλλογικού πνεύματος και συνεταιριστικής συνείδησης ώστε να δεχθεί εύκολα τη συλλογική δράση στην επεξεργασία και εμπορία αγροτικών προϊόντων ή ακόμα τις ομαδικές καλλιέργειες και πολύ περισσότερο την κοινή-χρήση γής, όπου επιβάλλεται. Το γεγονός αυτό συνδιαζόμενο με το χαμηλό επίπεδο τεχνοκρατικών και άλλων ικανοτήτων των επαγγελματικών διοικητικών στε-

λεχών δεν μπορεί να εγγυηθεί την λειτουργία και ανάπτυξη των συν/σμών σε συνθήκες ανταγωνισμού με το εμπορικό και βιομηχανικό κεφάλαιο. Γι' αυτό μπαίνει σαν άμεση προτεραιότητα η επιμόρφωση πρώτον: των υφισταμένων επαγγελματιικών Διοικητικών στελεχών δεύτερον των νεοεκλεγμένων διοικήσεων των συν/σμών καί τρίτο νέων στελεχών που θα εργαστούν στους συν/σμούς.

Τέλος στόχος πρέπει να είναι η καλύτερη συνεργασία και συντονισμός ενεργειών μεταξύ συνεταιρισμών που σήμερα είναι σχεδόν ανύπαρκτη, με αποτέλεσμα να μὴν ελαχιστοποιείται τό κόστος δραστηριοτήτων ή πολλές φορές να γίνεται ανταγωνισμός μεταξύ συν/σμών με αφορμή δευτερεύουσες τοπικές ή καί προσωπικές αντιθέσεις. Οι προσπάθειες θα πρέπει να κατευθύνονται προς το συντονισμό ενεργειών προς τις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων, προμηθευτικές εργασίες, μεταφορές, τυπογραφικές εργασίες, διανομές κλπ. Το καταλυτικό ρόλο σ' αυτή την προσπάθεια θα πρέπει φυσικά να τον έχει η ΠΑΣΕΓΕΣ.

Ο νέος νόμος θα είναι ένα σημαντικό βήμα για να αναμορφώσουμε την ελληνική ύπαιθρο. Με το νόμο αυτό θα υπάρχει το θεσμικό πλαίσιο, ώστε οι αγρότες να συνδέσουν το χωράφι με το εργοστάσιο, την εκμετάλλευση με το κατάστημα πώλησης μέσα από το συνεταιρισμό, θα υπάρχει το θεσμικό πλαίσιο ώστε ο παραγωγός να πάρει τη τύχη του τά χέρια του. Αν το όραμα του νόμου γίνεται πραγματικότητα θα εξαρτηθεί από σας τους συνεταιρισμούς. Η σκυτάλη θα είναι στα χέρια σας.-